

## UKRAINE, PRIAMA DIIA : LES ÉTUDIANTS ONT DROIT À



Récemment, nos militants du centre NAOMA ont rassemblé dans des fiches esthétiquement conçues des informations sur les droits constitutionnels fondamentaux des étudiants et étudiantes, des syndicats étudiants, ainsi que des organes d'autogestion étudiante.

☞ Malheureusement, les étudiants ignorent souvent leurs droits, ce qui les empêche de se sentir confiants pour les défendre. Pourtant, ce n'est qu'en connaissant ses droits qu'on peut les protéger efficacement et comprendre comment il convient de les étendre.

Nous vous invitons à vous familiariser avec vos droits.



## ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 62 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ», СТУДЕНТИ/СТУДЕНТКИ МАЮТЬ ПРАВО НА:

- Участь у формуванні індивідуального навчального плану;
- Вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;
- Безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- Трудову діяльність у позанавчальний час;
- Додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- Користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами закладу вищої освіти у порядку, передбаченому статутом закладу вищої освіти;
- Забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;

## LES ÉTUDIANTS/ÉTUDIANTES ONT DROIT À :

- Participer à l'élaboration de leur programme d'études individuel ;
- Choisir leur mode d'enseignement lors de leur admission dans un établissement d'enseignement supérieur ;
- Conditions d'apprentissage, de travail et de vie sûres et sans danger ;
- Activité professionnelle en dehors des heures de cours ;
- Congés supplémentaires rémunérés liés à la formation sur le lieu de travail principal, réduction du temps de travail ou autres avantages prévus par la législation pour les personnes qui combinent travail et études ;
- L'utilisation des infrastructures productives, culturelles, éducatives, domestiques et sanitaires de l'établissement d'enseignement supérieur dans les conditions prévues par le statut de l'établissement d'enseignement supérieur ;
- La mise à disposition d'un logement en résidence universitaire et l'accès à celui-ci 24 heures sur 24 pendant la durée des études, dans les conditions prévues par la législation ;

**ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 62 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»,**  
**СТУДЕНТИ/СТУДЕНТКИ МАЮТЬ ПРАВО НА:**

- Вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;
- Навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;



- **LES ÉTUDIANTS/ÉTUDIANTES ONT LE DROIT À :**
- Choisir des disciplines dans les limites prévues par le programme d'enseignement et le plan d'études correspondants, dans une proportion d'au moins 25 % du nombre total de crédits ECTS prévus pour le niveau d'enseignement supérieur concerné. Dans ce cas, les étudiants qui acquièrent un certain niveau d'enseignement supérieur ont le droit de choisir des disciplines proposées pour d'autres niveaux d'enseignement supérieur, en accord avec le directeur de la faculté ou du département concerné ;
- Étudier simultanément dans plusieurs programmes éducatifs, ainsi que dans plusieurs établissements d'enseignement supérieur, à condition de n'obtenir qu'un seul diplôme de l'enseignement supérieur pour chaque niveau financé par le budget de l'État (local) ;

## ЯКІ ПРАВА МАЮТЬ (СТУДЕНТСЬКІ) ПРОФСПІЛКИ?

- Без погодження первинної профспілки, студентку-членкиню такої профспілки не може бути відраховано із закладу вищої освіти! (ч. 3 ст. 34 ЗУ "Про вищу освіту")
- У випадку порушень прав та інтересів студентів профспілка може висувати вимоги усунення цих порушень, вступати в перемовини із керівництвом ЗВО, формувати індивідуальні та колективні звернення (заяви, скарги).
- Відповідно до статті 19 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності", у питаннях колективних інтересів працівників і працівниць (у нашому випадку - студентів і студенток) профспілка здійснює представництво і захист незалежно від їхнього членства у профспілці, а щодо індивідуальних прав та інтересів - здійснює представництво і захист саме членів профспілки.
- Навіть студентські профспілки можуть залучатися до захисту трудових прав їхніх членів - здійснювати громадський контроль за виплатою зарплати, дотриманням законодавства про працю та охорону праці тощо (стаття 20 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності").

## • QUELS SONT LES DROITS DES SYNDICATS (ÉTUDIANTS) ?

- Sans l'accord du syndicat primaire, une étudiante membre d'un tel syndicat ne peut être renvoyée d'un établissement d'enseignement supérieur ! (partie 3 de l'article 34 de la loi « Sur l'enseignement supérieur »)
- En cas de violation des droits et des intérêts des étudiants, le syndicat peut exiger la suppression de ces violations, entamer des négociations avec la direction de l'établissement d'enseignement supérieur, rédiger des requêtes individuelles et collectives (déclarations, plaintes).
- Conformément à l'article 19 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et garanties d'activité », dans les questions relatives aux intérêts collectifs des travailleurs et travailleuses (dans notre cas, les étudiants et étudiantes), le syndicat assure la représentation et la défense indépendamment de leur appartenance au syndicat, et en ce qui concerne les droits et intérêts individuels, elle assure la représentation et la défense des membres du syndicat.
- Même les syndicats étudiants peuvent être impliqués dans la défense des droits du travail de leurs membres, en exerçant un contrôle public sur le paiement des salaires, le respect de la législation du travail et de la sécurité au travail, etc. (article 20 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et garanties d'activité »).



## ЯКІ ПРАВА МАЮТЬ (СТУДЕНТСЬКІ) ПРОФСПІЛКИ?

- Профспілки мають право проводити страйки, збори, мітинги, походи і демонстрації (стаття 27 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності").
- Профспілки можуть впливати на визначення критеріїв отримання соціальної стипендії студентам і студенткам та у розробці програм соціальної підтримки для них (стаття 23 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності").
- Голови первинних профспілок університету мають право брати участь у засіданнях Вченої Ради університету, що дозволяє збільшити вплив членів та членкинь профспілок на рішення, що приймаються в закладі освіти (ч. 3 ст. 36 ЗУ "Про вищу освіту").
- Профспілки мають спеціальне право на отримання у 5-денний термін від керівництва закладу освіти інформації щодо соціально-економічних прав своїх членів, а також щодо результатів господарської діяльності закладу (ч. 1 ст. 28 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності").
- Профспілки стоять на захисті житлових прав громадян – а отже й на захисті прав студентів та студенток щодо надання місць у гуртожитках, забезпечення комфортних та безпечних умов проживання, протидії незаконним виселенням тощо (ст. 32 ЗУ "Про профспілки, їх права та гарантії діяльності").

## • QUELS SONT LES DROITS DES SYNDICATS (ÉTUDIANTS) ?

- Les syndicats ont le droit d'organiser des grèves, des réunions, des rassemblements, des marches et des manifestations (article 27 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et garanties d'activité »).
- Les syndicats peuvent influencer la définition des critères d'octroi des bourses sociales aux étudiants et étudiantes et l'élaboration de programmes de soutien social à leur intention (article 23 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et garanties d'activité »).
- Les présidents des syndicats primaires de l'université ont le droit de participer aux réunions du Conseil académique de l'université, ce qui permet d'accroître l'influence des membres des syndicats sur les décisions prises dans l'établissement d'enseignement (partie 3 de l'article 36 de la loi « Sur l'enseignement supérieur »).
- Les syndicats ont le droit spécial d'obtenir, dans un délai de 5 jours, de la direction de l'établissement d'enseignement des informations sur les droits socio-économiques de leurs membres, ainsi que sur les résultats de l'activité économique de l'établissement (partie 1 de l'article 28 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et garanties d'activité »).
- Les syndicats défendent les droits des citoyens en matière de logement, et donc les droits des étudiants et des étudiantes à obtenir une place dans une résidence universitaire, à bénéficier de conditions de vie confortables et sûres, à lutter contre les expulsions illégales, etc. (article 32 de la loi « Sur les syndicats, leurs droits et les garanties de leur activité »).

## **ПРАВА ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗГІДНО ІЗ СТАТТЕЮ 40 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»:**

- Участь в управлінні закладом вищої освіти (частина 5 пункт 1);
- Обговорення та вирішення питань освіти, науки, дозвілля, побуту, харчування студентів (ч. 5 п. 2);
- Організація заходів – освітніх, культурних, спортивних, оздоровчих тощо (ч. 5 п. 3);
- Участь у забезпеченні якості освіти (ч. 5 п. 4);
- Захист прав та інтересів студентів. Делегування представників до робочих і дорадчих органів ЗВО (ч. 5 п. 5);
- Прийняття власних нормативних актів, зокрема положень, регламентів (ч. 5 п. 7);
- Участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання у гуртожитках та організації харчування (ч. 5 п. 8);
- Управління коштами та майном, що перебувають на балансі самоврядування (ч. 5 п. 9);
- Пропозиції щодо навчальних планів, програм матеріально-технічного забезпечення (ч. 5 п. 10);
- Право на організацію акцій протесту (ч. 5. п. 12);
- Виконання інших функцій, передбачених локальними положеннями про студентське самоврядування, Статут ЗВО (ч. 5 п. 13).

## **• DROITS DES ORGANES D'AUTOGESTION ÉTUDIANTE**

### **• CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 40 DE LA LOI UKRAINIENNE « SUR L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR » :**

- • Participation à la gestion de l'établissement d'enseignement supérieur (partie 5, point 1) ;
- • Discussion et résolution des questions relatives à l'éducation, à la science, aux loisirs, à la vie quotidienne et à l'alimentation des étudiants (partie 5, paragraphe 2) ;
- • Organisation d'événements éducatifs, culturels, sportifs, récréatifs, etc. (partie 5, paragraphe 3) ;
- • Participation à l'assurance de la qualité de l'éducation (partie 5, paragraphe 4) ;
- • Protection des droits et des intérêts des étudiants. Délégation de représentants aux organes de travail et consultatifs des établissements d'enseignement supérieur (partie 5, paragraphe 5) ;
- • Adoption de ses propres actes normatifs, notamment de règlements et de règlements intérieurs (partie 5, paragraphe 7) ;
- • Participation à la résolution des questions relatives à la garantie de conditions de vie décentes dans les résidences universitaires et à l'organisation des repas (partie 5, paragraphe 8) ;
- • Gestion des fonds et des biens figurant au bilan de l'organisation étudiante (partie B, paragraphe 9) ;
- • Propositions relatives aux programmes d'études et aux programmes de soutien matériel et technique (partie 5, paragraphe 10) ;
- • Droit d'organiser des actions de protestation (partie 5, paragraphe 12) ;
- • Exécution d'autres fonctions prévues par les dispositions locales relatives à l'autogestion étudiante et les statuts de l'établissement d'enseignement supérieur (partie 5, paragraphe 13).

## ЩО ГАРАНТУЄ АДМІНІСТРАЦІЯ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА?

ВІДПОВІДНО ДО 8 І 9 СТАТТІ 40 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» КЕРІВНИЦТВО ЗВО ЗОБОВ'ЯЗАНЕ:

- Не втручатися у діяльність самоврядування;
- Забезпечити необхідні умови: приміщення, меблі, техніку, інтернет тощо (на підставі угоди).

## ЩО ВИРІШУЄТЬСЯ ЛИШЕ ЗА ПОГОДЖЕННЯМ З САМОВРЯДУВАННЯМ?

- Відрахування або поновлення студентів (ч. 6 п. 1);
- Переведення з/на бюджет (ч. 6 п. 2);
- Поселення/виселення з гуртожитку (ч. 6 п. 5);
- Призначення заступників керівників факультетів і ЗВО (ч. 6 п. 4);
- Затвердження правил внутрішнього розпорядку в частині, що стосується студентів (ч. 6 п. 6);
- Питання щодо студентських містечок і гуртожитків (ч. 6 п. 7).

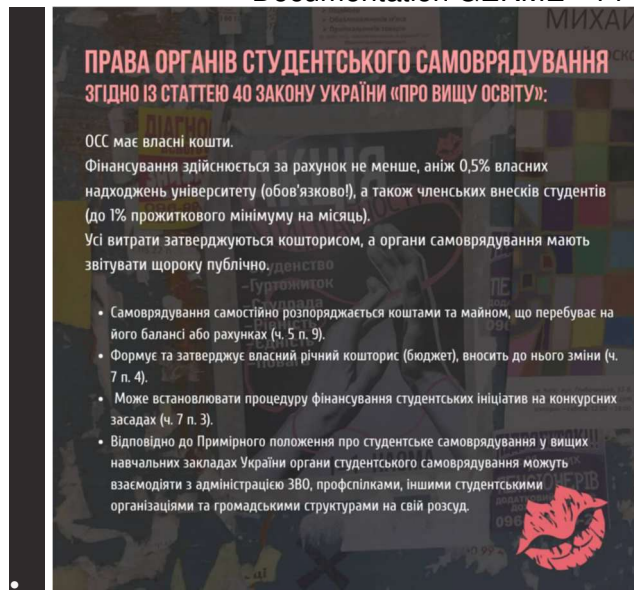
## • QU'EST-CE QUE L'ADMINISTRATION GARANTIT CONFORMÉMENT À LA LÉGISLATION ?

## • CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 819 DE LA LOI UKRAINIENNE « SUR L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR », LA DIRECTION DE L'ÉtEt est tenue :

- De ne pas s'immiscer dans les activités de l'autogestion ;
- D'assurer les conditions nécessaires : locaux, mobilier, équipement, Internet, etc. (sur la base d'un accord).

## • QU'EST-CE QUI EST DÉCIDÉ UNIQUEMENT EN ACCORD AVEC L'AUTOGOUVERNANCE ?

- Exclusion ou réintégration des étudiants (ch. b, p. 1) ;
- Transfert vers/depuis le budget (ch. b, p. 2) ;
- Hébergement/expulsion du foyer universitaire (ch. 6, p. 5) ;
- Nomination des adjoints des directeurs des facultés et des établissements d'enseignement supérieur (ch. b, p. 4) ;
- Approbation du règlement intérieur en ce qui concerne les étudiants (partie b, point b) ;
- Questions relatives aux cités universitaires et aux résidences universitaires (partie 6, point 7).



- **DROITS DES ORGANES DE L'AUTOGOUVERNEMENT ÉTUDIANT**
- **CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 40 DE LA LOI UKRAINIENNE « SUR L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR » :**
- **L'OES dispose de ses propres ressources financières.**
- **Le financement est assuré à hauteur d'au moins 0,5 % des recettes propres de l'université (obligatoire !), ainsi que par les cotisations des étudiants (jusqu'à 1 % du minimum vital mensuel).**
- **Toutes les dépenses sont approuvées par un budget prévisionnel et les organes d'autogestion doivent rendre compte publiquement chaque année.**
- **L'administration autonome gère de manière indépendante les fonds et les biens figurant à son bilan ou sur ses comptes (partie 5, paragraphe 9).**
- **Elle établit et approuve son propre budget annuel (budget), y apporte des modifications (partie 7, paragraphe 4).**
- **Elle peut établir une procédure de financement des initiatives étudiantes sur une base concurrentielle (partie 7, paragraphe 3).**
- **Conformément au Règlement type sur l'autogestion étudiante dans les établissements d'enseignement supérieur de l'Ukraine, les organes d'autogestion étudiante peuvent interagir avec l'administration de l'établissement d'enseignement supérieur, les syndicats, d'autres organisations étudiantes et des structures publiques à leur discrétion.**



## ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 62 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ», СТУДЕНТИ/СТУДЕНТКИ МАЮТЬ ПРАВО НА:

- Участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- Внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;
- Участь у громадських об'єднаннях;
- Участь у діяльності органів громадського самоврядування закладу вищої освіти, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради закладу вищої освіти, органів студентського самоврядування;
- Оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- Академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

• **CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 62 DE LA LOI UKRAINIENNE « SUR L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR »,**

• **LES ÉTUDIANTS/ÉTUDIANTES ONT LE DROIT :**

- **Participer à la discussion et à la résolution des questions relatives à l'amélioration du processus éducatif, à la recherche scientifique, à l'attribution des bourses, à l'organisation des loisirs, à la vie quotidienne et à la santé ;**
- **Faire des propositions concernant les conditions et le montant des frais de scolarité ;**
- **Participer à des associations publiques ;**
- **Participer aux activités des organes d'autogestion de l'établissement d'enseignement supérieur, des instituts, des facultés, des départements, du conseil scientifique de l'établissement d'enseignement supérieur, des organes d'autogestion étudiante ;**
- **Contestation des actions des organes de gestion de l'établissement d'enseignement supérieur et de leurs fonctionnaires, enseignants et chercheurs ;**
- **Congé académique ou interruption des études avec maintien de certains droits à l'enseignement supérieur, ainsi que reprise des études dans l'ordre établi par l'autorité centrale exécutive dans le domaine de l'éducation et de la science ;**